

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA THƯƠNG MẠI VÀ KINH TẾ QUỐC TẾ

ĐỊNH MỨC KINH TẾ KỸ THUẬT- CƠ SỞ CỦA QUẢN TRỊ KINH DOANH

cuu duong than cong. com

Người biên soạn: PGS.TS. PHAN TỶ UYÊN

Ch- ơng IV:

Thành phần và cơ cấu của mức tiêu dùng

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

II. Cơ cấu của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

Chương IV:

Thành phần và cơ cấu của mức tiêu dùng

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

1. Khái niệm

2. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

3. Phân biệt mức tiêu dùng nguyên vật liệu với lượng thực chi nguyên vật liệu cho một sản phẩm

4. Phân biệt mức tiêu dùng nguyên vật liệu với tiêu chuẩn hao phí và các bảng barem tính toán khác

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

1. Khái niệm

Các bộ phận chi phí đ- ợc đ- a vào để tính mức đ- ợc gọi là thành phần của mức. *Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu là những bộ phận hợp thành trong mức.*

ý nghĩa của việc nghiên cứu:

- Thứ nhất*, sẽ góp phần làm cho mức đ- ợc khoa học, chính xác, đảm bảo tính tiên tiến của mức.
- Thứ hai*, doanh nghiệp nắm vững từng thành phần và nghiên cứu quy luật vận động của từng bộ phận hao phí trong mức, qua đó tìm ra ph- ơng pháp tính toán phù hợp
- Thứ ba*, cho phép các doanh nghiệp tìm ra nguồn và biện pháp nhằm sử dụng hợp lý, tiết kiệm nguyên vật liệu

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

a. Thành phần của mức tiêu dùng một loại nguyên vật liệu để sản xuất ra một sản phẩm hoặc hoàn thành một công việc.

Chi phí liên quan quá trình SX bao gồm:

- Các chi phí ngoài quá trình sản xuất kinh doanh là các chi phí không thuộc thành phần của mức tiêu dùng.
- Các chi phí trong quá trình sản xuất kinh doanh bao gồm hai loại: chi phí hữu ích và các loại hao phí không. Không phải toàn bộ vật t- tham gia vào quá trình sản xuất đều trở thành *hữu ích* mà nó chỉ chiếm một tỷ lệ nhất định gọi là *chi phí có ích*

Một mức khoa học chỉ bao gồm các khoản chi phí và hao phí cần thiết trong điều kiện nhất định của sản xuất kinh doanh

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

a. Thành phần của mức tiêu dùng một loại nguyên vật liệu để sản xuất ra một sản phẩm hoặc hoàn thành một công việc.

thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu có thể biểu diễn qua công thức sau:

cuu duong than cong. com

$$M = P + \sum_{i=1}^n H_i \quad (1)$$

Trong đó: M: Mức tiêu dùng nguyên vật liệu để sản xuất ra 1 chi tiết sản phẩm (1 sản phẩm, dịch vụ hoặc 1 công việc); P: Chi phí cố định; H_i: Những hao phí cần thiết trong quá trình sản xuất.

cuu duong than cong. com

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

có thể cụ thể hóa công thức tính mức tiêu dùng nguyên vật liệu (1) như sau:

$$M = P + H1 + H2 \quad (2)$$

Trong đó:

P: Chi phí có ích, là lượng vật tư được sử dụng một cách hữu ích

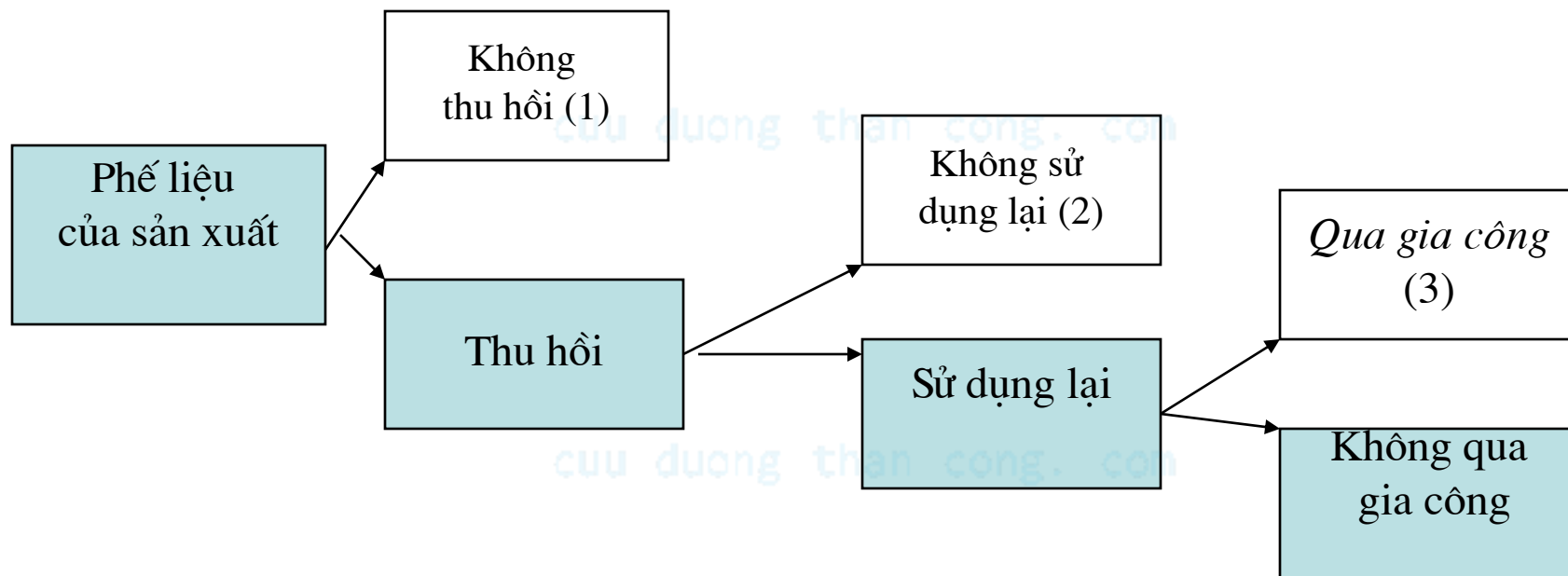
H1 : Hao phí trong quá trình công nghệ

H2: Các hao phí khác do đòi hỏi của tổ chức sản xuất, do trình độ kinh tế kỹ thuật trong quá trình sản xuất sản phẩm như không tránh khỏi

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

Ta có thể mô hình hoá phế liệu đ- ợc phép tính trong H1 và H2 ở -

Hình 4.1: Mô hình phế liệu phân đ- ợc tính trong H1 và H2
Vật t- nguyên vật liệu

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

b. Xác định thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu trong một số trường hợp đặc biệt

- Công thức tính mức tiêu dùng nguyên vật liệu trong hợp chất:

$$M_i = P \cdot \frac{x_i}{100} + \sum_{i=1}^n H_i$$

Trong đó: M_i : Mức tiêu dùng nguyên vật liệu i để tạo ra sản phẩm; P : Trọng lượng sản phẩm sản xuất; x_i : Tỷ lệ nguyên vật liệu i trong sản xuất; H_i : Các hao phí khác của nguyên vật liệu i trong sản xuất.

- Trong trường hợp đã có mức tiêu dùng nguyên vật liệu của sản phẩm là hợp chất

$$M_i = M \cdot \frac{x_i}{100}$$

- Trong đó: M_i : Mức tiêu dùng nguyên vật liệu M : Mức tiêu dùng nguyên vật liệu tổng hợp để sản xuất sản phẩm; x_i : Tỷ lệ nguyên vật liệu i trong tổng số vật tiêu dùng

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

3. Phân biệt mức tiêu dùng nguyên vật liệu với l- ượng thực chi nguyên vật liệu cho một sản phẩm

Tiêu chí phân biệt	Mức tiêu dùng nguyên vật liệu	Thực chi nguyên vật liệu
1. Tính chất chi phí	Do các <i>điều kiện sản xuất</i> quyết định	Do điều kiện <i>trong và ngoài sản xuất</i> (cả điều kiện tự nhiên) quyết định
2. Thành phần hao phí	Gồm các hao phí <i>trong</i> sản xuất	Có cả hao phí <i>ngoài</i> sản xuất
3. Ph- ơng pháp tính	Tính <i>từng thành phần cho từng sản phẩm</i> và tính <i>tr- ớc</i> khi chi vật t-	Tính theo <i>ph- ơng pháp bình quân</i> và tính <i>sau</i> khi đã chi vật t-
4. Về số l- ượng	- Là cơ sở <i>xác định nhu cầu</i> vật t- . - Luôn <i>nhỏ hơn</i> thực chi	Là l- ượng nguyên vật liệu <i>chi phí thực tế</i> để tính <i>giá thành</i> sản phẩm

I. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

4. Phân biệt mức tiêu dùng nguyên vật liệu với tiêu chuẩn hao phí và các bảng barem tính toán khác

Tiêu chí phân biệt	Mức tiêu dùng nguyên vật liệu	Tiêu chuẩn hao phí nguyên vật liệu
Về cấu thành	$M = P + H_1 + H_2$	Một phần của $H_1 + H_2$
Căn cứ để	Xác định nhu cầu, lập đơn hàng cấp phát vật t-	Chỉ sử dụng để tính mức tiêu dùng
áp dụng	Mức chi tiết, sản phẩm nào chỉ áp dụng cho chi tiết và sản phẩm đó.	- ợc dùng chung cho các chi tiết, sản phẩm <i>có điều kiện sản xuất giống nhau.</i>

Ch- ơng IV:

Thành phần và cơ cấu của mức tiêu dùng

II. Cơ cấu của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

II. Cơ cấu của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

Tỷ lệ phần trăm của từng bộ phận cấu thành trong mức tiêu dùng vật t- đ- ợc gọi là cơ cấu của mức

- *. Một mức đ- ợc coi là khoa học và tiến bộ khi mức đó thoả mãn hai điều kiện cơ bản: Một mặt, mức phải có các thành phần tiêu hao đ- ợc coi là hợp lý trong điều kiện nhất định của sản xuất, mặt khác, từng thành phần tiêu hao có mối t- ơng quan tỷ lệ nhất định theo xu h- ớng tiến bộ.*
- *Nhiệm vụ của công tác định mức là phải phát hiện ra các quan hệ tỷ lệ này để có những biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu*

II. Cơ cấu của mức tiêu dùng nguyên vật liệu

Một mức tiến bộ là mức có cơ cấu và xu hướng vận động theo chiều hướng sau:

- *Cơ cấu:*

- *Trọng lượng có ích lớn hơn tỷ trọng của phần hao phí do điều kiện sản xuất đòi hỏi:*

$$\frac{P}{M} > \frac{\sum H}{M}$$

- *Tỷ trọng của phần hao phí thứ 3 nhỏ hơn phần hao phí thứ 2:*

$$\frac{H_1}{M} > \frac{H_2}{M}$$

* *Xu hướng vận động của từng bộ phận trong mức:*

- *Tăng phần hao phí có ích*

$$\frac{P}{M} \rightarrow 1$$

- *Giảm tỷ trọng hao phí vô ích*

$$\frac{\sum H}{M} \downarrow \rightarrow 0$$

- *Giảm giá trị tuyệt đối của mức.*

Chương IV:

Thành phần và cơ cấu của mức tiêu dùng

III. Phân loại và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

- 1. Các nhân tố chủ yếu ảnh hưởng đến thành phần mức tiêu dùng**
- 2. Phân loại, biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu**
- 3. Phân pháp điều chỉnh mức**

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

1. Các nhân tố chủ yếu ảnh h- ưởng đến thành phần mức tiêu dùng

Nhóm 1 là nhóm thuộc về trình độ kỹ thuật của sản xuất: Kỹ thuật của sản xuất

Nhóm 2 là nhóm thuộc về tổ chức, quản lý sản xuất

Nhóm 3 là nhóm nhân tố thuộc về điều kiện tự nhiên của sản xuất

Tất cả các nhân tố ảnh h- ưởng trên sẽ tác động trực tiếp nên các thành phần của mức. Vì vậy, khi nghiên cứu biện pháp giảm mức tiêu dùng vật t- kỹ thuật phải xem xét trên tổng thể các nhân tố tác động trên trong những điều kiện nhất định của sản xuất kinh doanh.

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Ph- ơng h- ớng, biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

a. Ph- ơng h- ớng giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

Thứ nhất: Giảm trọng l- ượng tinh của sản phẩm và hạn chế mất mát phế liệu, phế phẩm trong quá trình sản xuất. Đây là ph- ơng h- ớng cơ bản và chủ động nhất.

Thứ hai: Sử dụng vật t- thay thế phù hợp

Thứ ba: Tận dụng lại phế liệu, phế phẩm

Trong ba ph- ơng h- ớng trên, ph- ơng h- ớng thứ nhất là ph- ơng h- ớng giảm mức cơ bản nhất

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Ph- ơng h- ớng, biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

b. Các biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

- + Cải tiến thiết kế sản phẩm thông qua hoàn thiện kết cấu sản phẩm để giảm trọng l- ượng tính của sản phẩm; đơn giản hóa hình dáng; cải tiến cách bố trí chi tiết sản phẩm; sử dụng vật liệu có chất l- ượng cao nh- ng vẫn đảm bảo chất l- ượng sản phẩm.**
- + Cải tiến quy trình công nghệ và ph- ơng pháp gia công sản phẩm để giảm phế liệu.**
- + Cải tiến tổ chức sản xuất, thực hiện chuyên môn hóa, hợp tác hóa nhằm hạn chế và tận dụng phế liệu phế phẩm của sản xuất.**

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

2. Ph- ơng h- ớng, biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

b. Các biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu (tiếp)

- + **Nâng cao chất l- ượng công tác cung ứng vật t- :** Thực hiện lập kế hoạch vật t- chính xác; thiết lập quan hệ hợp lý giữa đơn vị cung ứng với đơn vị tiêu dùng nhằm bảo đảm đầy đủ, đồng bộ, kịp thời vật t- với chất l- ượng tốt;
- + **Cấp phát theo hạn mức và tăng c- ường kiểm tra chặt chẽ tình hình thực hiện mức tiêu dùng vật t- kỹ thuật.**
- + **Đầu t- cải tiến, đổi mới thiết bị máy móc.**
- + **Không ngừng bồi d- ỡng tay nghề cho cán bộ nhân viên.**
- + **Sử dụng các đòn bẩy kinh tế để khuyến khích ng- ời lao động quan tâm thực hành tiết kiệm vật t- .**
- + **tăng c- ường đầu t- cơ sở vật chất kỹ thuật để giảm bớt ảnh h- ưởng của tự nhiên đến việc thực hiện mức tiêu dùng vật t- kỹ thuật**

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

3. Ph- ơng pháp điều chỉnh mức

Nguồn thông tin để tính toán các mức tiêu dùng tiên tiến đ- ợc ng- ời ta sử dụng từ biểu mẫu báo cáo thống kê mà mỗi doanh nghiệp hàng ngày phải ghi chép, đó là mẫu “Báo cáo về việc thực hiện các mức tiêu dùng nguyên nhiên vật liệu”; mẫu “Báo cáo về việc thực hiện các mức và nhiệm vụ về giảm trung bình mức tiêu dùng nguyên vật liệu”.

Phân loại các số liệu của các báo cáo trên theo các sản phẩm sản xuất và mức tiêu dùng,

Việc phát hiện các mức tiên tiến đ- ợc tiến hành trên cơ sở thông tin từ các báo cáo về suất tiêu hao vật t- đối với mỗi đơn vị sản phẩm m

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

3. Ph- ơng pháp điều chỉnh mức

Thấy đ- ợc tầm quan trọng của mức tiến bộ mnp và việc giảm tổng tiêu hao nguyên vật liệu nhờ sử dụng mức này trong các doanh nghiệp, bằng công thức d- ưới đây, ng- ười ta tính l- ượng tiết kiệm có thể (E) với điều kiện thực hiện rộng rãi mức mnp :

$$E = \sum m_1 q_1 - \sum mnp q_1$$

D- ưới dạng chỉ số t- ương đối của mức kinh tế hiện hành, trong doanh nghiệp th- ờng đ- ợc dùng làm chỉ số thực hiện mức tiên tiến nh- sau:

$$I \text{ mức tiên tiến} = \frac{\sum m_n q_1}{\sum q_1} : \frac{\sum m_{np} q_1}{\sum q_1}$$

III. Ph- ơng h- ớng và biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu

3. Ph- ơng pháp điều chỉnh mức

Ph- ơng pháp so sánh các hàng song song. ý nghĩa của ph- ơng pháp này là ở chỗ muốn xác lập yếu tố liên quan đối ứng (so sánh) của giá trị suất tiêu hao vật t- với dấu hiệu yếu tố này hoặc dấu hiệu yếu tố khác. - u điểm chủ yếu của ph- ơng pháp này là nó đơn giản

cuu duong than cong. com

Câu hỏi ôn tập và thảo luận

1. Thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu là gì?
2. Tại sao phải nghiên cứu thành phần của mức tiêu dùng nguyên vật liệu?
3. Tại sao nói nghiên cứu thành phần của mức cho phép nhà quản lý xác định đúng đắn biện pháp tiết kiệm nguyên vật liệu?
4. Phân biệt mức tiêu dùng vật t- với tiêu dùng nguyên vật liệu thực tế để sản xuất ra sản phẩm?
5. Phân biệt mức tiêu dùng nguyên vật liệu với tiêu chuẩn hao phí nguyên vật liệu và cho biết biện pháp giảm mức tiêu dùng nguyên vật liệu?

cuu duong than cong. com